

10. januar 1988

En passiar lige inden avisen kom

Efter at Grethe til Pejteren i sidste uge havde fortalt om sine barndoms- og ungdoms erindringer i Vrå ved Rødsø blev det bestemt, at hendes mand også skulle give sit bidrag til den lange række af Viborg Nyt's passiargæster, men han skulle først have sin 88 års fødselsdag overstået.

Da skriveren af disse linier mødte op for at få det lovede interview, var Niels Christensen imidlertid lidt kostbar og sagde:
- Jeg har ikke noget at fortælle, som nogen gider høre på, så du kan godt pakke den sladremaskine sammen igen. Jeg skal også igang med at læse avisen, så lad os lade det ligge -.

Efter en snak om vind og vejr og om den milde vinter, slog Niels Christensen ud med armene og sagde: - Ja skal det være, så lad os komme i gang, inden avisen kommer -.
Da vores passiargæst først var kommet i gang, viste det sig, at der var historier nok til at fylde flere aviser.
-Jeg er født i Troelstrup som nummer ni af Mariane og P. Nørris ti børn. Mine forældre startede med en lille ejendom på 12 tdr. land, men senere købte min far nogle tdr. land hede af Kjeldsen på Lynderupgaard og her byggede han en ny gård.
Det var et meget langsommeligt og strengt arbejde at lave hedejord om til landbrugsjord. Først blev lyngen brændt af, et arbejde, der kunne være vanskeligt, idet der var fare for, at ilden skulle brede sig over mere, end meningen var. Derefter skulle hedeskorpen "brækkes", hvilket vil sige, at man pløjede skorpen ganske tyndt med en gammeldags svingplov. Den brækkede hedejord lå nu hen i et år, hvor den gerne skulle have frost, så hedetørvene kunne blive sprøde. Efter dette års forløb gik man så i gang med at gennemharve jorden, hvorefter den blev dybdepløjet og samtidig kom der som regel en masse sten frem, som skulle samles og køres bort. De største sten var det tit nødvendig at "skyde", før vi kunne fjerne dem. Sprængningen foregik på den måde, at der blev boret et hul i stenen og deri blev der fyldt sortkrudt, som så blev antændt. Hvis man var heldig, blev stenen sprængt i stykker, der let kunne fjernes.
Efter at jorden var blevet nogenlunde tjenlig og smuldret, blev der sået spergel - det, vi kaldte paj - som så blev græsset af kreaturerne. Til tider

blev jorden også sået til med boghvede, som om efteråret blev pløjet ned som en slags gødning.
Det tredie år efter, at heden var blevet brækket, blev der så sået vinterrug og var man heldig, gav den et nogenlunde fold. Men først efter det fjerde år begyndte man at så det, vi dengang kaldte blandkorn, som var en blanding af havre og rug, men der gik yderligere nogle år, inden man kunne avle rodfrugter på den ellers så golde hedejord.
Senere, da Kjeldsen på Lynderupgaard solgte 200 tdr. land hede til Hedeselskabet - det, der nu er Troelstrup plantage - tjente jeg min løn hjemme hos min far, hvor jeg med hans heste pløjede en del af heden, inden den blev tilplantet. Jeg mener, jeg fik 15 kroner for at pløje en tdr. land og at jeg som regel kunne pløje en tdr. land om dagen.
Der var forøvrigt en del modstand imod, at heden blev solgt for at blive beplantet, idet der i visse år blev hentet meget kreaturfoder i heden. I vintre, hvor det var småt med stråfoder, blev lyngen brugt som foder, ligesom der også blev hentet mange penge i heden ved plukning af tyttebær. Dengang havde min far tilsyn med heden for godsejer Kjeldsen, ligesom han også stod for salget af tyttebær. Kjeldsen og min far var ikke altid enige om prisen for lyngen, som blev solgt for 30 kroner pr. læs. Min far mente, at det var for dyrt for en husmand, der kun havde en lille vogn, mens en gårdmand kom med en stor langvogn, der kunne rumme dobbelt så meget.
Senere, da plantagen begyndte at vokse til, havde jeg i mange år jagten i området, hvor jeg har haft mange gode jagtture i det store dejlige terræn.
I 1922 blev jeg indkaldt som soldat ved 10. bataljons 3. kompagni. Da vi skulle på session, husker jeg, at vi lejede Møldrups første bil til at køre med os. Ved Løvelvad, et par kilometer før Viborg, gik bilen imidlertid i stykker, så vi måtte skubbe den det sidste stykke vej ind til byen, hvor den blev repareret, mens vi blev udtaget til krigstjeneste.
Min første uniform bestod af lyseblå benklæder og mørkeblå jakke, men senere fik vi så den grå uniform, som havde blanke knapper, der skulle være pudset, ligesom skoene skulle være pudset under svangen. Det har jeg forøvrigt altid praktiseret siden og når jeg kommer til byen og møder soldater, kan jeg ikke lade være med at skæve til deres fodtøj for at se, om det er pudset under svangen, men den slags er vist historie for nutidens soldater.

Korporal

Jeg må have været god til at pudse, for jeg blev udtaget til korporal og kom på skole i Sønderborg på den dengang ret nye tyske kaserne. Sønderborg var meget præget af tyskertiden og derfor en del tysksindet. Der var således flere af byens værtshuse, hvor, vi ikke måtte komme, fordi de var tyskorienterede. Vi var også næsten daglig udsat for, at når vi marcherede forbi en vis bygning, blev der spillet tyske marcher, for at slå os ud af trit.
På skolen i Sønderborg lå jeg sammen med en korporalselev fra det område, der havde stemt sig hjem til Danmark. Han havde været med i krigen 1914 til 18, hvor han var blevet såret og han havde et stort ar efter en granatsplint, som han viste frem. Huden, hvor granaten havde ramt ham, havde en mærkelig gullig kulør og han fortalte grinende, at tyskerne havde lappet ham sammen med et stykke hud fra en høne. Han var en dygtig soldat, men han var ikke stabil og snød sig i byen, efter at der var blevet visiteret om aftenen. Hans karriere som befalingsmand gik da også skidt, idet han blev - efter hvad jeg har hørt -smidt ud på gråt papir.

Efter skolen i Sønderborg kom jeg som korporal tilbage til Fredericia, hvor jeg havde en oplevelse, som jeg aldrig glemmer. En dag blev vi i huj og hast kaldt hjem fra skydebanen og skulle gøre klar til at tage til grænsen, da der var uroligheder i Tyskland. Det var dengang, Hitler første gang forsøgte at tage magten med sin national-socialistiske bevægelse, som mislykkedes og han blev arresteret. Vi kom imidlertid ikke til grænsen, men lå et stykke tid i alarmberedskab i Fredericia.
Efter at jeg var blevet hjemsendt, blev jeg i 1925 og 28 genindkaldt som korporal og fik kommandoen over de soldater, jeg havde været rekrut sammen med og det var ikke særlig rart. De sagde gerne til mig:
- Nå 25, hvad synes du så, vi skal lave -.
Men i det hele taget var militærtjenesten en meget god tid.
Da jeg så igen var kommet hjem for at passe gården i Troelstrup, traf jeg Grethe under en juletur til Viborg søndag før jul. Det var vist en fætter, der optrådte som Kirsten Giftekniv, men det skal han nu ikke have utak for. Vi gik nu og var småforlovede i otte år og skrev en masse breve til hinanden. Jeg husker engang, da der kom brev til mig, at min far sagde, da han afleverede brevet til mig:
- Ja, jeg ved jo ikke, hvem hun er, men hun er dæleme god til at skrive -.
Det var ellers meningen, at vi skulle have været gift, inden Grethe blev 30 år, men det nåede vi ikke, men bedre sent end aldrig. Vi har haft nogle dejlige år i Vrå og efter at jeg nu har rundet de 88 år, er helbredet stadig upåklageligt, selv om bentøjet ikke er, hvad det har været. Jeg førte kommando, da jeg var soldat, men i de sidste 50 år har jeg været under Grethes kommando og det har jeg været godt tilfreds med -, slutter Niels Christensen.

Denne epistel er kun en lille del af det, som Pejterens svigersøn ikke mente nogen gad høre på. Den resterende del må desværre udgå på grund af pladsmangel.
Det sidste, Niels Christensen sagde til undertegnede, som atter engang nød godt af fru Grethes hjemmebag, var:
- Hvis du ikke skriver ordentlig om mig, skriver jeg i avisen om dig -.
Så nu venter skriverkarlen, spændt på, hvad der sker.

Vejen Andersen

P.. Nørris,s gård i Troelstrup i 1910.
Det er bette Niels i matrosblusen ved siden af aftægtskonen Madsine.

Niels Christensen ved juletræet, der bliver tændt sidste gang
helligtrekongersdag, som er hans fødselsdag
fotograferet af Hanne Juul

10. bataljons 3. kompagni. Krigeren Niels Christensen ses i midten af anden bagerste række ved
Sjden af kompagnichefen.
Nr. 4 fra højre er nu afdøde Peter Giversen, Sødal.

Nederskov ved Rødsø i Vrå i 1948